

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 603/2016-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKČIA], zastúpeného spoločnosťou [REDAKČIA], Advokátska kancelária, [REDAKČIA], v mene ktorej koná advokát a konateľ [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a) až d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 74/2015 a jeho uznesením z 23. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola elektronicky 6. júna 2016 a poštou 13. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a) až d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 74/2015 a jeho uznesením z 23. marca 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 6. júna 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 53/2014 zo 7. októbra 2014 bol sťažovateľ po zrušení prvostupňového rozsudku v rámci odvolacieho konania uznaný vinným za to, že po predchádzajúcej vzájomnej dohode s tromi dosiaľ neznámymi spolupáchateľmi 22. augusta 2009 asi o 18.00 h v Bratislave na Bohrovej ulici pred potravinami Golf pristúpil k poškodenému, udrel ho pravou rukou, v ktorej držal tzv. boxer, do oblasti ľavého spánku hlavy, na čo poškodený spadol na zem, kde ho následne ostatní dosiaľ neznámi spolupáchatelia sťažovateľa kopali a bili po celom tele, po čom poškodený upadol do bezvedomia a boli mu spôsobné zranenia na hlave, a to prasklina kostí lebečnej klenby v záhlavovej oblasti vľavo, pomliaždenie mozgového tkaniva s nevýrazným zakrvácaním na rozhraní čelového a spánkového laloka vpravo priemeru cca 3,0 cm, otras mozgu, zlomenina kosti nosa bez posunu úlomkov, tržno-zmliaždenú ranu mäkkých tkanív tváre v čelovej oblasti hlavy a pomliaždenie mäkkých tkanív hlavy s krvnou podliatinou v jarmovej oblasti vľavo a v záhlavovej oblasti hlavy vyžadujúcej si podľa vyjadrenia znalca dobu liečenia v trvaní osem až desať týždňov. Mal sa tým dopustiť zločinu ublíženia na zdraví v spolupáchateľstve v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 20 a § 155 ods. 1 Trestného zákona a bol mu za to uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ako aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní štyroch rokov.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré odôvodnil jednak tým, že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu, ďalej že rozsudok bol založený na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a že rozsudok bol založený na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Sťažovateľ konkrétne namietal najmä, že mu nebolo umožnené vykonávať obhajobné práva, lebo o skutočnosti, že je považovaný za podozrivého, sa dozvedel až 533 dní potom,

čo ho poškodený za páchatel'a tohto skutku označil pred orgánmi činnými v trestnom konaní. To mu efektívne zmarilo možnosť pripraviť sa na obhajobu (uznesenie o vznesení obvinenia nebolo vydané „bez meškania“ a napriek tomu boli vykonávané procesné úkony). Inými slovami, sťažovateľ po uvedenú dobu vôbec netušil, že sa o ňom „uvažuje“ ako o možnom páchatel'ovi skutku, pre ktorý bol napokon odsúdený, nemohol nahliadať do spisov a podobne. Ak by takúto vedomosť mal krátko po skutku, vedel by efektívne predkladať vo svoj prospech dôkazy o tom, kde a s kým sa v daný deň nachádzal, resp. že sa nachádzal na inom mieste, čo po uplynutí uvedenej doby bolo už len iluzórne. Výpoveď poškodeného bola pritom jedinou výpoveďou, ktorá sťažovateľ'a usvedčovala zo spáchania daného skutku (všetky ostatné výpovede, či už policajtov, alebo matky poškodeného boli nepriame a boli odvodené od tvrdení poškodeného).

Druhá výhrada sťažovateľ'a smerovala voči nezákonnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov, keď nezohľadnili, že z výpovedí poškodeného bola trestnoprocesne použiteľná len jediná (z 26. apríla 2012, teda po vznesení obvinenia sťažovateľ'ovi). Ďalej nezohľadnili ani to, že táto výpoveď (a ďalšia výpoveď na súde 21. novembra 2012) bola vykonaná až po konfrontácii sťažovateľ'a s poškodeným, čo zákon vylučuje.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 74/2015 z 23. marca 2016 bolo dovolanie sťažovateľ'a odmietnuté. Podstata záveru najvyššieho súdu spočívala v tom, že sťažovateľ' uvedené pochybenia nenamietal už v konaní pred okresným súdom a krajským súdom, ale až v dovolacom konaní. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľ'ovi doručené 6. apríla 2016.

Podľa názoru sťažovateľ'a celé trestné konanie proti nemu bolo nespravodlivé a nespĺňalo parametre vymedzené čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a) až d) dohovoru.

V prvom rade celé obvinenie sťažovateľ'a a napokon aj jeho odsúdenie je postavené na výpovedi jedinej osoby, teda poškodeného, ktorý mal v minulosti spory s bratom sťažovateľ'a. Výpovede ostatných svedkov sú odvodené od výpovede poškodeného. K predmetnému skutku malo dôjsť 22. augusta 2009. Trestné oznámenie bolo podané toho

istého dňa matkou poškodeného, ktorá uviedla, že poškodeného napadol neznámy páchatel', následne 3. septembra 2009 bolo začaté trestné stíhanie „vo veci“ pre zločin ublíženia na zdraví. Poškodený vo výpovedi z 3. septembra 2009 uviedol, že 22. augusta 2009 ho napadol sťažovateľ. Meno sťažovateľa ako podozrivého uvádzali policajti aj v úradnom zázname z 22. a 25. augusta 2009. Následne boli vykonávané ďalšie úkony v trestnom konaní a boli vypočutí ostatní svedkovia, bol pribratý znalec atď. Sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie až 10. februára 2011, čo sa dozvedel pri doručení uznesenia o vznesení obvinenia 17. februára 2011, teda 533 dní potom, čo sa polícia dozvedela o tom, že sa skutku mal dopustiť sťažovateľ, ktorý to však od počiatku popiera. Ku skutku bol prvýkrát vypočutý 22. marca 2011, kedy bol dopytovaný vyšetrovateľom aj na to, kde sa zdržiaval kritického dňa 22. augusta 2009. Vyšetrovateľ teda chcel vedieť, kde sa sťažovateľ nachádzal viac než jeden a pol roka pred výsluchom. Sťažovateľ uviedol, že asi od roku 2005 sa nezdržiaval doma, ale u priateľky na G [REDAKOVANÉ] ulici, pričom neskôr došlo k predaju bytu rodičov na Z [REDAKOVANÉ] 5, čo je overiteľný fakt. V čase skutku už preto nemal dôvod zdržiavať sa na danej adrese.

Sťažovateľ je toho názoru, že v dôsledku uvedeného postupu, ktorý sa prima facie javí byť rozporný s čl. 6 ods. 3 písm. a) dohovoru, mu nebolo umožnené po materiálnej stránke realizovať obhajobu od počiatku celej veci, teda tak, aby sa mohol účinne brániť voči výhrade, že bol na mieste činu, hoci nemal dôvod tam byť a ani tam nebol. Inými slovami, od začatia stíhania vo veci do vznesenia obvinenia prebehla taká dlhá doba, v rámci ktorej sa nemohol obhajovať v materiálnom slova zmysle, teda predkladať dôkazy vo svoj prospech.

Sťažovateľ ďalej namieta, že všetky výsluchy poškodeného ako jediného svedka skutku, ktoré boli realizované po vznesení obvinenia, mali byť považované za nezákonné, a teda nemali tvoriť základ pre odsúdenie sťažovateľa. Takto mal byť za nezákonný dôkaz považovaný výsluch poškodeného z 26. apríla 2012, pretože nadväzoval na konfrontáciu medzi sťažovateľom a poškodeným z 30. júna 2011. Pre konfrontáciu je charakteristické, že ide o osobitnú formu súčasného výsluchu dvoch osôb, ktoré už boli vypočuté a ktorých výpovede v závažných okolnostiach nesúhlasia. Je teda vylúčené, aby bola konfrontácia vykonaná medzi osobami, ktoré ešte neboli vypočuté. Práve k takej situácii však došlo

v danej veci, čo neopakovateľne zmarilo možnosť vypočúť v konaní opäť poškodeného, pričom k tomu došlo predtým, než dostal túto možnosť sťažovateľ. V skratke, výsluch poškodeného sa vykonal sedem mesiacov potom, čo sa vykonala konfrontácia medzi účastníkmi, ktorá by mala slúžiť na odstránenie rozporov vo výpovediach. Má to zásadný vplyv aj na zákonnosť výsluchu poškodeného na hlavnom pojednávaní 21. novembra 2012, pretože aj ten bol vykonaný po konfrontácii. Postup, v ktorom je konfrontácia obvineného a poškodeného vykonaná skôr, ako je vykonaný výsluch poškodeného, treba podľa sťažovateľa považovať za zásadné pochybenie protirečiace v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru.

Na uvedené zásadné nedostatky podľa sťažovateľa najvyšší súd neprihliadol s poukazom na ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého by uvedené mohol sťažovateľ namietať v dovolacom konaní len v prípade, že tieto námietky uplatnil už v konaní pred okresným súdom a krajským súdom. Sťažovateľovi bolo toto ustanovenie známe, avšak poukazuje na to, že pochybenia, na ktoré poukazoval v dovolacom konaní, sú takého zásadného charakteru, že okresný súd, ale aj krajský súd mali v zmysle zásady *iura novit curia* na ne prihliadnúť. Inými slovami, skutočnosť, že obvinený nenamietal každú nezákonnosť, prípadne ju jeho obhajca prehliadne, neznamená, že ju môže trestný súd opomenúť. Neznamená to teda ani to, že by trestný súd mohol rezignovať na bazálne pravidlá zákonnosti vo vzťahu k vykonávaným dôkazom, resp. k zachovaniu parametrov spravodlivého konania v rámci trestného procesu. Uvedené platí o to viac, že sťažovateľ sa v trestnom konaní nachádzal v citlivom postavení. Najvyšší súd však uvedené nedostatky nekorigoval, ale sťažovateľa v tejto situácii ponechal. Je pravdou, že sťažovateľ bol v trestnom konaní pred okresným súdom a krajským súdom zastúpený, no pri takých závažných nedostatkoch dokazovania a celého prípravného konania mali všeobecné súdy podľa názoru sťažovateľa konať aj bez jeho aktivity, resp. aktivity jeho obhajcu. Pritom v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu nie je nijako výnimočné, že napriek požiadavke podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku je možné nesplnenie tejto podmienky aj opomenúť, ak by to viedlo k porušeniu ústavného práva na prístup k súdu a na súdnu ochranu. Najvyšší súd tak urobil napr. v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tdo 47/2014, kde skonštatoval, že *„trvanie na splnení požiadavky ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por. by v takomto prípade znamenalo reálne odňatie možnosti obvineného uplatniť svoje práva v dovolacom konaní*

(bez toho, aby obvinený mal možnosť to ovplyvniť) a následne aj porušenie jeho ústavného práva na prístup k súdu a na súdnu ochranu“. V dovolaní sťažovateľ na toto rozhodnutie najvyššieho súdu poukazoval. Napriek tomu sa v prípade sťažovateľa na splnení podmienky podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku bezvýnimočne trvalo, čo bez zdôvodnenia tohto postupu oproti postupu v citovanej veci treba považovať za arbitrárny postup, ale tiež za extrémny výkladový formalizmus.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. a) až d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. marca 2016, sp. zn. 3 Tdo 74/2015, a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. marca 2016, sp. zn. 3 Tdo 74/2015, sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi, [REDAKOVANÉ], náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Z dovolania podaného obhajcom sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu inter alia vyplýva, že sťažovateľ považuje za potrebné vyjadriť sa k použitiu ustanovenia § 371 ods. 4 časti prvej vety pred bodkočiarkou Trestného poriadku, podľa ktorej dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Je potrebné zaoberať sa týmto ustanovením preto, že sťažovateľ v dovolaní uplatňuje dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) až g) Trestného poriadku, teda také dovolacie dôvody, na ktoré sa inak vzťahuje ustanovenie § 371 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku. Sťažovateľ ďalej zdôrazňuje, že podľa právnej vety uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 47/2014 zo 14. júla 2015 nemožno trvať na

splnení požiadavky podľa ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ak k namietanému postupu došlo v konaní (resp. rozhodnutí) odvolacieho súdu, ktorého nezákonnosť je napadnuteľná až po skončení trestného stíhania a vydaní rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie právoplatne skončilo. Trvanie na splnení požiadavky tohto ustanovenia by v takomto prípade znamenalo reálne odňatie možnosti obvineného uplatniť svoje práva v dovolacom konaní (bez toho, aby obvinený mal možnosť to ovplyvniť) a následne aj porušenie jeho ústavného práva na prístup k súdu a na súdnu ochranu.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 74/2015 z 23. marca 2016 vyplýva, že ním bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 To 53/2014 zo 7. októbra 2014.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu dovolanie sťažovateľa bolo odôvodnené podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku, teda porušením práva na obhajobu zásadným spôsobom, založením rozhodnutia na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a založením rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Hoci podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr pred odvolacím súdom, sťažovateľ zakladal prípustnosť dovolania z pohľadu uvedeného ustanovenia na tom základe, že k namietanému postupu došlo až v konaní pred odvolacím súdom, resp. až rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorého nezákonnosť je napadnuteľná až po skončení trestného stíhania a vydaní rozhodnutia, ktorým sa trestné konanie právoplatne skončilo. Sťažovateľ vychádzal z toho, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bol v celom rozsahu zrušený rozsudok súdu prvého stupňa, pričom krajský súd sťažovateľa sám uznal vinným zo spáchania skutku postupom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku a odsúdenie sťažovateľa nanovo zdôvodnil. Pritom odsudzujúci rozsudok postavil na dôkazoch, ktorých použiteľnosť a zákonnosť považoval sťažovateľ za spornú.

Vzhľadom na uvedené dovolacie námietky bolo potrebné hodnotiť z hľadiska § 371 ods. 4 Trestného poriadku z toho aspektu, či namietané skutočnosti boli sťažovateľovi známe už v pôvodnom konaní, alebo dokonca už v štádiu prípravného konania a súčasne

z toho hľadiska, či k namietanému postupu došlo až konaním, resp. rozhodnutím krajského súdu.

Z obsahu rozsudku krajského súdu je zrejmé, že dôvodom zrušenia prvostupňového rozsudku bola skutočnosť, že sa pri rozhodovaní nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, keďže došlo k porušeniu zákona tak vo výroku o vine, ako aj vo výroku o treste. Súčasne však krajský súd konštatoval, že na podklade dôkazov rozvedených v prvostupňovom rozsudku možno ustáliť, že skutok sa stal tak, ako je vymedzený v skutkovej vete obžaloby, a ďalej tiež konštatoval, že prvostupňový súd správne ustálil dôkaznú situáciu. Krajský súd považoval za potrebné venovať väčšiu pozornosť len následkom v podobe zranení poškodeného, a preto konanie sťažovateľa kvalifikoval iba ako zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu. Z hľadiska rozhodovania o treste krajský súd vytkol nedodržanie zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 34 ods. 4 a § 38 Trestného zákona, lebo neboli dostatočne zohľadnené všetky rozhodujúce skutočnosti majúce vplyv na výšku trestu. Krajský súd postupoval podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku preto, lebo bolo možné prijať nové rozhodnutie na podklade skutkového stavu, ktorý bol prvostupňovým súdom správne zistený. Z uvedeného je pre najvyšší súd zrejmé, že krajský súd nové dokazovanie nevykonával a nové rozhodnutie založil len na odlišnom právnom posúdení prvostupňovým súdom správne zisteného skutkového stavu.

Pokiaľ sťažovateľ vytkol, že výsluch poškodeného z 26. apríla 2012 bol vykonaný až po konfrontácii medzi ním a sťažovateľom (30. januára 2011), treba uviesť že sťažovateľ opiera námietku o nesprávnu následnosť výsluchu poškodeného a konfrontácie vykonanej v prípravnom konaní, a to s následkom nezákonnosti jednotlivých dôkazov. Sťažovateľ teda namieta skutočnosti, ktoré mohol namietat už v základnom či odvolacom konaní. Vzhľadom na uvedené sa najvyšší súd touto námietkou v súlade s § 371 ods. 4 Trestného poriadku nezaoberal. Sťažovateľ v podanom odvolaní nezákonnosť konfrontácie z 30. júna 2011 a následnej výpovede poškodeného z 26. apríla 2012 nenamietal. Napadol totiž výrok o vine a treste s tým, že sa necíti byť vinný a v zmysle zásady in dubio pro reo žiadal o oslobodenie spod obžaloby, pričom v ďalšom spochybnil výpoveď matky poškodeného.

Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na obhajobu tým, že len po 533 dňoch došlo k vzneseniu obvinenia proti sťažovateľovi, treba poukázať tiež na to, že aj táto skutočnosť

bola sťažovateľovi známa už v prípravnom konaní, no napriek tomu porušenie tohto práva ani v prvostupňovom, ale ani v odvolacom konaní nenamietal.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Jadrom sťažnosti (rovnako ako predtým podaného dovolania) je jednak námietka, že sťažovateľ dostal reálnu možnosť obhajovať sa až 533 dní potom, čo sa vyšetrovateľ dozvedel, že poškodený ho označil za páchatel'a, lebo až po tomto dlhom čase mu bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, ako aj to, že výsluch poškodeného z 26. apríla 2012 mal byť považovaný za nezákonný dôkaz, keďže nadväzoval na konfrontáciu so sťažovateľom z 30. júna 2011, hoci konfrontácia mohla byť zákonom zodpovedajúcim spôsobom vykonaná až po zákonným spôsobom vykonaných výsluchoch poškodeného a sťažovateľa.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti (rovnako, ako aj predtým v dovolaní) uviedol, že si uvedomuje existenciu ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého ním namietané dôvody dovolania nemožno použiť, ak namietané okolnosti mu boli známe už v pôvodnom konaní a on ich nenamietal najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Vychádzal však z toho, že krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu tak vo výroku o vine,

ako aj vo výroku o treste a sám uznal sťažovateľa vinným a uložil mu trest. Vzhľadom na túto skutočnosť (teda že o vine a treste rozhodoval v jeho prípade odvolací súd vlastným výrokom) bol sťažovateľ toho názoru, že na jeho vec prichodí aplikovať už judikované stanovisko najvyššieho súdu vyplývajúce z jeho uznesenia sp. zn. 4 Tdo 47/2014 zo 14. júla 2015, podľa ktorého na splnení požiadavky podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemožno trvať, ak k postupu namietanému v dovolaní došlo v konaní, resp. v rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorého nezákonnosť je napadnuteľná až po právoplatnom skončení trestného stíhania s tým, že trvanie na splnení požiadavky podľa uvedeného ustanovenia by v takomto prípade znamenalo reálne odňatie možnosti obvineného uplatniť svoje práva v dovolacom konaní bez toho, aby mal možnosť to ovplyvniť.

Podľa názoru ústavného súdu treba argumentáciu najvyššieho súdu v daných súvislostiach považovať za dostatočnú, ucelenú a presvedčivú. Argumentácia najvyššieho súdu nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, nemôže bez ďalšieho znamenať porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že najvyšší súd sa vôbec nezaoberal vecnou opodstatnenosťou sťažovateľom uplatnených dovolacích dôvodov, pretože vychádzal vo svojich úvahách z toho, že dôvody dovolania použité sťažovateľom nemožno použiť vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Pritom dôsledne aplikoval zásadné tézy vyplývajúce zo skoršieho (precedentného) uznesenia sp. zn. 4 Tdo 47/2014 zo 14. júla 2015. Toto zásadné stanovisko najvyššieho súdu logicky vychádza z toho, že ak k namietanému pochybeniu uplatňovanému ako niektorý dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku došlo v štádiu odvolacieho konania, resp. je následkom nesprávneho postupu alebo rozhodnutia odvolacieho súdu, potom ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemožno uplatniť, lebo obvinený by v takom prípade bol zbavený práva brániť sa v dovolacom konaní proti pochybeniam, ku ktorým došlo v odvolacom konaní. V tejto súvislosti najvyšší súd podrobne zdôvodnil, prečo podľa jeho názoru k pochybeniam namietaným sťažovateľom nedošlo v odvolacom konaní, ale už v prvostupňovom konaní, resp. v prípravnom konaní. Podľa názoru najvyššieho súdu je to dané tým, že krajský súd považoval prvostupňovým súdom zistený

skutkový stav za správny a úplný a v nijakom smere doň nezasiahol (žiadne dokazovanie nevykonával). Prvostupňovým súdom zistený skutkový stav iba odlišne právne kvalifikoval.

Treba konštatovať, že s uvedenou podrobnou argumentáciou najvyššieho súdu sa sťažovateľ v podanej sťažnosti vysporiadal len celkom všeobecne a povrchno, keď ju označil za arbitrárnu, ako aj za extrémny výkladový formalizmus. Inak v konkrétnej rovine sa s jednotlivými argumentmi najvyššieho súdu nezaoberal, a teda s nimi ani nepolemizoval.

Nie je úlohou ústavného súdu „dotvárať“ prípadné možné argumenty, ktorými by sa dalo čeliť názorom najvyššieho súdu, pretože podanie ucelenej a konkrétnej argumentácie je úlohou sťažovateľa, ktorý je na tento účel povinne zastúpený advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom.

Za situácie, keď najvyšší súd sa vecnou stránkou argumentácie sťažovateľa (vo vzťahu k uvádzaným dôvodom dovolania) vzhľadom na aplikáciu ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku vôbec nezaoberal, nemohol uplatnené dôvody dovolania vecne skúmať ani ústavný súd, pretože podaná sťažnosť smerovala len proti dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu.

Prípadné vecné skúmanie sťažovateľovej argumentácie zo strany ústavného súdu by eventuálne mohlo prichádzať do úvahy v prípade, keby sťažovateľ napadol v konaní pred ústavným súdom aj odvolací rozsudok krajského súdu (alebo len odvolací rozsudok krajského súdu), čo sa však nestalo. Aj tomu by však muselo predchádzať posúdenie prípustnosti takto konštruovanej sťažnosti z pohľadu ustanovenia § 53 ods. 1, ale najmä ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016